Woensdag 19 Juni 1946 DAGBLAD 63ste Jaargang No. 4838

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
[illegible] 1858: Postbus 80, Willemstad
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I.
Voor Aruba: I E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Rusland past Veto toe inzake Spaanse quaestie.

Eerste besprekingen Italiaanse herstelbetalingen mislukt.

Argentijnse Generaal Von der Becke voert besprekingen in Washington

DE CONFERENTIE DER MINISTERS.

door
Joseph Dynan.

Joseph E. Dynan

Molotov deelde aan de Raad der Ministers van Buitenlandse Zaken mede, dat de Sovjet Unie ermede zou instemmen om de quaestie der herstelbetalingen voor Joegoslavië, Hellas en andere kleinere slachtoffers van de Italiaanse agressie te verwijzen naar de vredesconferentie van 21 landen.

De Sovjet-Minister weigerde echter de meningsverschillen tussen Rusland en de Westelijke mogendheden over de quaestie der Italiaanse herstelbetalingen aan de Sovjet Unie voor te leggen aan deze grotere conferentie, volgens een Noordamerikaansen berichtgever. Molotov legde uit, dat Rusland vertegenwoordigd is in de Raad der Ministers welke daarom best de beslissing kan nemen. De Russische Minister van Buitenlandse Zaken legde zijn verklaring af temidden van een langdurige bespreking van de herstelbetalingen — het eerste grote probleem dat besproken is — zonder tot een oplossing te komen. Het onderwerp is voorlopig opzij gezet om later opnieuw te worden bestudeerd.

De referte van den Sovjet-Minister naar de conferentie der 21 mogendheden veroorzaakte evenwel enig optimisme onder de diplomaten waarvan velen meenden dat de conferentie in onmin uiteen zou gaan zonder dat men een algemene Europese vredesconferentie bijeengeroepen zou hebben.

Franse autoriteiten die de taak hebben de algemene vredesconferentie voor te bereiden, gaven uiting aan de mening, dat de bijeenkomst der ministers ongeveer drie weken zou duren en gevolgd zou worden door een reces van tien dagen, zodat de algemene conferentie op of omstreeks 15 Juli zou kunnen beginnen. Deze datum wordt algemeen aanvaard als de laatste voor de opening van de algemene conferentie omdat men rekening moet houden met de bijeenkomst van de Algemene Vergadering der Verenigde Naties in September. Na ongeveer twee uren te hebben gepraat over de Italiaanse herstelbetalingen waren de Ministers het nog niet eens over de waarde der Italiaanse credieten in het buitenland, die beschikbaar zouden zijn voor de vergoedingen en **over het gebruik van de huidige** productie van Italië als een bron waaruit zou kunnen worden geput om te voldoen aan de eis van Rusland voor 100 millioen dollar.

Rusland had nog ongeveer 200 millioen dollar gevraagd voor Hellas en Joegoslavië. Op zeker ogenblik stelde Bevin voor dat alle grote mogendheden haar eisen voor herstelbetalingen van Italië zouden intrekken ten behoeve der kleine mogendheden, doch Molotov verzette zich krachtig hiertegen (Parijs, (AP) 18.6).

DE VEILIGHEIDSRAAD PRAAT OVER SPANJE.

De Veiligheidsraad der Verenigde Naties kwam Dinsdag om 14.18 uur E.S.T. bijeen om te praten over de Spaanse quaestie. Herschell Johnson, de Noordamerikaanse vertegenwoordiger, zeide tot de raad, dat hij zich onthield van de stemming over het Britse voorstel om de Spaanse quaestie naar de Algemene Vergadering door te zenden zonder aanbevelingen. Johnson zeide, dat hij in staat zou zijn geweest het Britse voorstel te steunen, indien het was gedaan voordat de Verenigde Staten zich verbonden door een compromis-plan aan te bieden om de zaak in de Raad af te handelen. Johnson zeide reeds duidelijk te hebben gemaakt, dat hij het voorstel steunde, dat door Herbert Evatt van Australië naar voren was gebracht. Daardoor zou de zaak naar de Algemene Vergadering worden gezonden met de aanbeveling om de betrekkingen met Spanje te verbreken of een andere maatregel te nemen, die de Vergadering dan nodig mocht achten.

Gromyko van Rusland, die voor het eerst sprak sedert Evatt een beroep op hem deed om zich bij de meerderheid in de Raad aan te sluiten ter ondersteuning van het compromis-plan, zeide liever te verkiezen de „juiste" koers te volgen dan de mening van de meerderheid. Hij zeide, dat de resolutie van Evatt geen practische resultaten zou hebben. Volgens hem had de Raad voldoende gezag om de betrekkingen met Spanje te verbreken en het zou bovendien de plicht van de Raad zijn om handelend op te treden in plaats van de quaestie naar de Algemene Vergadering te verwijzen.

Bij de stemming over de resolutie van Evatt, welke door de meerderheid der leden gesteund werd, paste Rusland zijn veto toe. De Raad stemde met negen tegen één voor de resolutie om de betrekkingen met Franco te verbreken in September of enige andere maatregel te nemen, die de Algemene Vergadering dan nuttig zou achten. **Nederland** onthield zich van de stemming. Doordat Rusland tegenstemde, heeft het zijn veto over het voorstel uitgesproken.

Bij de eerste stemmig over het voorstel van Cadogan om de Spaanse quaestie naar de Raad te zenden zonder enige aanbeveling stemden alleen de Britse en Nederlandse afgevaardigden voor. Het voorstel werd dus afgestemd.

De Poolse afgevaardigde, Dr. Oscar Lange, maakte bekend, dat hij een nieuw voorstel zou doen teneinde een eensgezind optreden mogelijk te maken, Maandag komt de Raad weer bijeen (New York, (AP) 18.6).

RUSSISCHE PERS OVER PARIJSE CONFERENTIE.

De correspondent van Tass die de bijeenkomst der Ministers in Parijs moet verslaan, zeide, dat de Verenigde Staten in het verleden vaak gezegd hebben geen herstelbetalingen van Italië te wensen doch thans samen met Groot Britannië zware eisen aan het land stellen. Hij zeide, dat de Sovjet-eisen „uiterst gematigd" zijn. Ook zeide hij, dat de Sovjet Unie gelooft in het beginsel van een gedeeltelijke en geen volledige vergoeding zodat zij nauwelijks één-twintigste van de geleden schade als vergoeding zou hebben gevraagd.

In „Trud" schreef de Sovjet-journalist Yuri Zjukov — eveneens uit Parijs — dat het plan voor de federalisatie van Duitsland „de bedreiging van een nieuwe oorlog" in zich draagt. Hij zeide, dat het federalisatieplan voorziet in een Westelijke zone van Duitsland, welke zich zou kunnen verzetten tegen de wensen van de centrale democratische regering in Berlijn, die door de beslissingen van Potsdam in het leven geroepen werd. De overheersing der reactionnaire machten in de zogenaamde autonome staten zou volgens het blad een nieuwe statengroep doen ontstaan met een hoofdstad in Stuttgart en een militaire basis in het Ruhr-gebied (Moskou, (AP) 18.6)

RUSSISCHE AANVAL OP NEDERLANDSE VOORSTELLEN.

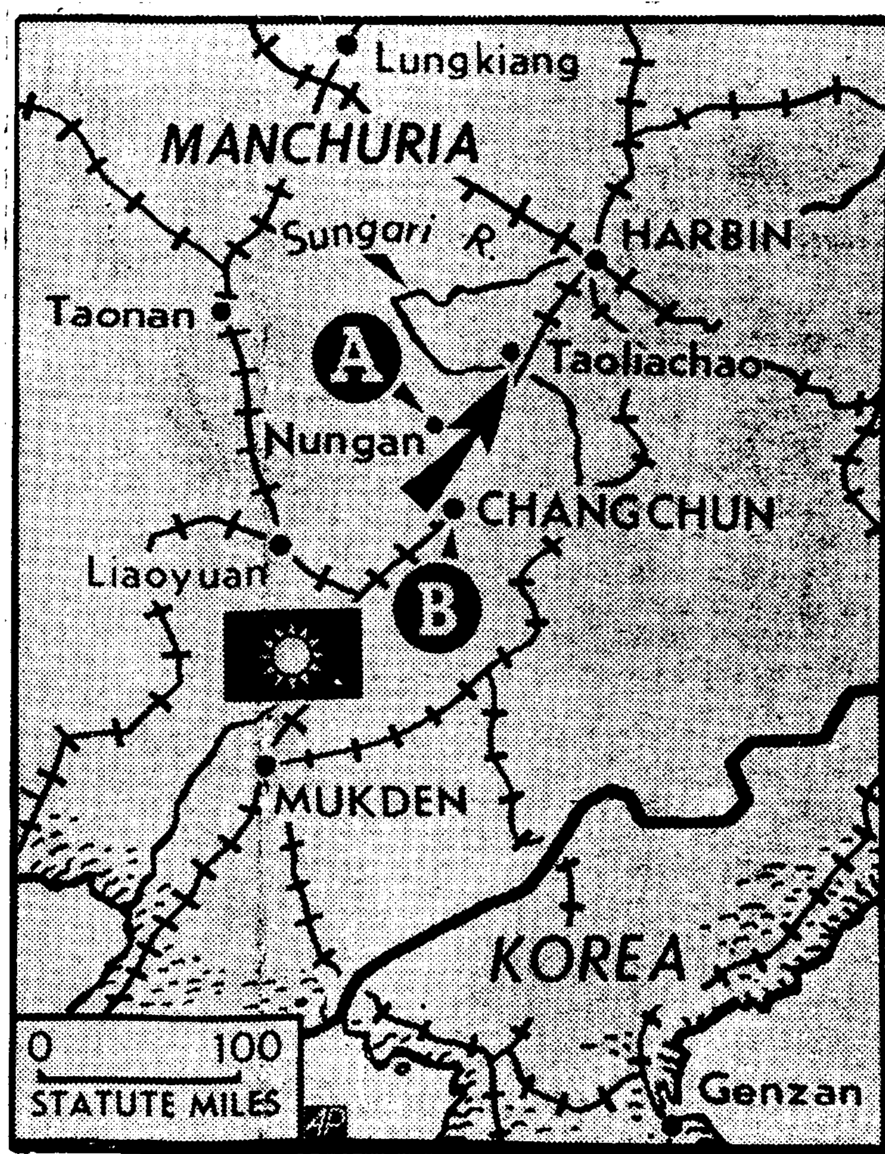
De radio van Moskou heeft een aanval gedaan op de laatste Nederlandse voorstellen voor een regeling van het Indonesisch dispuut en citeerde uit een artikel in „Izvestia" van een schrijver genaamd Andrei Guder.

De radio zeide o.a.: „Het is volkomen duidelijk dat de stellers van het ontwerp trachten om zekere delen van Indonesië van elkaar af te scheiden en een eenheid te voorkomen. Een Indonesische republiek, beperkt tot slechts een deel van Java, is alzo gedoemd tot politieke en economische zwakheid.

Natuurlijk scheppen zowel de ontwerp-voorstellen als de strafexpedities welke daarmede gepaard gaan een atmospheer welke verre van bemoedigend is voor de komende onderhandelingen".

„Voor zover men kan oordelen is de voornaamste critiek van de Indonesische regering en pers gericht tegen de pogingen om Indonesië in stukken te snijden. Het is vooral van belang dat deze pogingen stuiten op het verzet van het Indonesische volk buiten Java".

„Van Mook zal bij de komende onderhandelingen, thans zonder de hulp van Sir Archibald Clark Kerr het niet gemakkelijk vinden om de Engels-Nederlandse voorstellen te verdedigen. Deze zowel als het oorspronkelijk ontwerp zijn verouderd voordat zij zelfs dienden als onderwerp voor een formele bespreking. Geen wonder dat Van Mook, wanneer hij dit aankondigt als „het laatste woord van Nederland" reeds de mogelijkheid, of liever de onvermijdelijkheid voorziet van een reis naar Nederland voor nieuwe instructies" (Aneta).

Chinese regeringstroepen rukken weer voort in Mantsjoerije. Een der voornaamste doelen van de opmars is de stad Harbin. Volgens recente berichten hadden de troepen de omgeving van Taoliachao bereikt. De verovering van Nungan (A) werd gemeld. In de hoofdstad Kwangtsjeng (B) is het Chinese hoofdkwartier gevestigd.

MET DE GOEDKEURING VAN TRUMAN.

De Noordamerikaanse Assistent Secretaris van Buitenlandse Zaken Spruille Braden zeide, dat Truman bij een conferentie in het Witte Huis het plan van het Departement van Buitenlandse Zaken heeft goedgekeurd om de verscheping van surplus-materialen naar de Latijns Amerikaanse landen te bespoedigen. Braden zeide, dat hij de verkoop van machinerieën en andere surplus-materialen in de zin had. De Latijns Amerikaanse landen, zo zeide hij, hebben deze materialen hard nodig (Washington, (AP) 18.6).

TERREURDADEN IN PALESTINA.

Twee Britse soldaten werden ernstig gewond in Jerusalem toen er uit een voorbijrijdende taxi geschoten werd (Londen, (AP) 18.6)

het nieuws van vandaag

Rusland heeft in de Veiligheidsraad zijn veto uitgesproken over een voorstel om de Spaanse quastie naar de Algemene Vergadering te verwijzen met de aanbeveling dat men dan de betrekkingen met het Franco-regime in Spanje zal verbreken. Rusland alleen stemde tegen het voorstel, nadat een Brits plan was verworpen om de zaak gewoon naar de Algemene Vergadering te verwijzen zonder meer.

Hoe fnuikend de veto-macht is voor het werk van de Verenigde Naties blijkt hieruit weer duidelijk. Het gaat niet eens om een beslissing welke rechtstreeks invloed zal hebben. Het gaat niet over een voorstel om de betrekkingen nu te verbreken. Moet men hieruit opmaken, dat een grote mogendheid practisch alles kan beletten waarmede het zich niet kan vereenigen? Kan een enkele mogendheid zijn wil aan de gehele wereld opleggen? In ieder geval zit men nu weer vast, want men behoeft niet te verwachten dat de Verenigde Staten en Groot Britannië zich zullen neerleggen bij een poging van andere leden van de Veiligheidsraad om onmiddellijk tegen Franco op te treden. Niettemin heeft de Poolse afgevaardigde Oscar Lange beloofd dat hij met een nieuwe resolutie zal komen aandragen welke de kans zou bieden om eenstemmigheid te bereiken. Wij zullen zien.

In Parijs vorderen de Ministers ook niet hard met de besprekingen over de vredesverdragen. Over de eerste de beste quaestie — die van de Italiaanse herstelbetalingen — werd men het niet eens ondanks langdurige debatten.

De voorstelling van Russische journalisten als zouden de Verenigde Staten en Groot Britannië zware eisen aan Italië willen stellen is ook gelogenstraft.

Bevin stelde zelfs voor dat alle grote mogendheden hun eisen voor schade-vergoeding van Italië zouden intrekken ten behoeve der kleinere mogendheden. Doch Molotov verzette zich met grote heftigheid daartegen. Hij wil beslist een deel van de buit. Thans schijnt men de quaestie van Triëst te zullen aanvatten. Ook hier valt te bezien wat het resultaat zal zijn al zijn de vooruitzichten niet bijster gunstig.

In Washington is de plaatsvervanger van Byrnes, Dean Acheson, druk bezig met een politieke actie ten aanzien van Zuid-Amerika. Hij ontving gistermiddag Generaal Carlos von der Becke, den gewezen Chef Staf van het Argentijnse leger die een niet-officieel bezoek aan de Verenigde Staten brengt.

Generaal Carlos von der Becke, de gewezen Chef Staf van het Argentijnse leger, die op het ogenblik besprekingen voert in de Verenigde Staten, wordt begroet door zijn persoonlijken vriend Luitenant Generaal George H. Brett, oud-bevelhebber van de Kanaalzone.

Corver en Goslinga over Curacao in Oorlogstijd

Wij lezen in de Helderse Courant:

Dezer dagen hebben wij een onderhoud gehad met Dr. W. J. Goslinga, hoofd van het Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling, en den heer F. J. J. Corver, gouvernementssecretaris: beiden hoofdambtenaar op Curaçao.

Deze functionnarissen zijn enige weken geleden in Nederland gearriveerd (de heer Goslinga aan boord van een vliegdekschip; de heer Corver per K.L.M.vliegtuig) met een speciale regeringsopdracht, nl. het herstellen van het sinds de oorlog verbroken contact met het moederland.

Het onderwijs op Curaçao.

Dr. W. J. Goslinga was zo vriendelijk ons uitvoerig in te lichten over onderwijs-toestanden op Curaçao. Het onderwijs, zo deelde hij ons mede, is daar op Nederlandse leest geschoeid, voertaal en leerplan zijn Nederlands. Hiernaast echter is Spaans de belangrijkste taal: zonder Spaans komt men in deze Amerikaanse gebieden nu eenmaal niet ver. Nederlands is voor de bevolking evenwel een vreemde taal; men spreekt in het dagelijkse leven Papiament de volkstaal, waarin om een Spaanse kern, elementen uit talrijke talen (ook de Nederlandse) zijn gegroepeerd. Men geeft onderwijs in het Nederlands, met verrassende resultaten. Op de Bovenwindse Eilanden is de toestand anders: daar is het Engels de voertaal en wordt Nederlands als een der vakken onderwezen. Als gevolg hiervan is de kennis van het Nederlands bij een schoolkind hier aanmerkelijk geringer dan op Curaçao, hoewel óók op Curaçao het Nederlands als omgangstaal niet zo algemeen is doorgedrongen als in Suriname het geval is.

De winkelbediende spreekt vier talen.

Dr. Goslinga legde er in dit verband de nadruk op, dat de talenkennis van de bevolking verbluffend groot is: met groot gemak bedient de eenvoudigste winkelbediende in Willemstad zich van vier talen, hetgeen vele toeristen steeds weer verbaasd doet staan.

De oorlogsinspanning van Curaçao.

Over de oorlogsjaren sprekend, gaf de heer Corver ons vervolgens een overzicht van wat men sinds de Duitse invasie in Nederland had bijgedragen om de strijd te helpen winnen. Curaçao en Aruba kregen voor de geallieerden vanzelfsprekend een enorm strategisch belang en er werden dan ook Noordamerikaanse en Engelse troepen gestationneerd, **die evenwel volledig onder het bevel van den Gouverneur gesteld werden.** Na de Franse capitulatie werden de Franse troepen op Aruba en St. Martin door Noordamerikaanse vervangen.

In de oorlog richtte Curaçao een schutterij op en een corps W.A.C.'s (vrouwelijke vrijwilligers), die in Noord-Amerika werden opgeleid en onder wie vele Nederlandse meisjes waren, die in Amerika, Canada en Mexico woonden. Deze vrouwelijke vrijwilligers genoten in Amerika en Australië grote populariteit en doen thans dienst in Oost-Indië en op Ceylon, voornamelijk in de functie van verpleegster en secretaresse.

Wat Curaçao voor Nederland deed.

Voor de berooide bevolking in Nederland bracht de Curaçaose bevolking zeer veel gelden bijeen. Voor de inzameling zorgden aanvankelijk twee comité's: Sanoc en Sanoa (steun aan Nederlandse oorlogsslachtoffer Curaçao en steun aan Nederlandse oorlogsslachtoffers Aruba) later overgenomen door het Curaçaos Nationaal Steuncomité (C.N.S.) en het Aruba Baby Fonds. Er zijn na de bevrijding weken geweest, dat in Willemstad schoenen, kousen, zakdoeken, overhemden, e.d. nauwelijks te krijgen waren: men zond immers zo veel mogelijk naar verwanten en vrienden in Nederland. Velen gaven al hun spaargeld uit om zoveel mogelijk „pakjes" te kunnen maken. Er zijn er bijna 60.000 verzonden met een waarde van plm. 6 millioen Curaçaose guldens.

Op voorstel van den Gouverneur hebben de Staten ƒ 50.000 gevoteerd voor de heropbouw der Nederlandse universiteiten en thans nog een bedrag van 2 millioen 240 duizend guldens beschikbaar gesteld voor de heropbouw van Nederland, terwijl het moederland een gelijk bedrag als bijdrage in oorlogvoering ontving.

Nazies.

Evenals in Oost-Indië, vertelde de heer Corver, zijn op Curaçao de gevaarlijke elementen direct na de Duitse invasie in Nederland krachtdadig aangepakt. Men ontdekte, dat de Duitsers reeds een uitgebreid plan hadden uitgewerkt voor de nazificatie van Curaçao: één van hen zou zelfs gouverneur worden. Duitsers en N.S.B.-ers zijn onmiddellijk geïnterneerd en men zit thans op Bonaire nog opgescheept met een aantal gevangenen, die iedereen graag kwijt is.

Verscheidene publieke organen kregen in de oorlogsjaren een groter betekenis dan zij tevoren ooit hadden gehad. Aan de Curaçaose pers viel de taak ten deel het vrije woord op Nederlandse bodem te vertegenwoordigen; de Curom deed alles om een tegenwicht te vormen voor de Duitse leugenpropaganda (de Duitsers waren machtig in Zuid-Amerika) en verzorgde uitzendingen in het Nederlands, het Spaans en het Papiament. Men hield de geest van verzet levendig.

West-Indië niet los van het Rijk.

Toen de autonome beweging, welke in Oost-Indië zo zeer aan de orde is, ter sprake kwam, verklaarde de heer Corver, dat er op de Westindische eilanden nauwelijks sprake is van enig streven naar opheffing van het rijksverband.

Wel is in 1942 een commissie voor staatkundige aangelegenheden gevormd, welke zich de vorming van eiland-raden (te vergelijken met gemeenteraden) ten doel stelt. Het ontwerp daarvoor is o.a. gemaakt door een commissie onder voorzitterschap van Prof. Oppenheim. Men staat een uitbreiding van de plaatselijke autonomie voor. Voorts is er een streven om de 15 leden van de Staten, waarvan er thans 10 worden gekozen en 5 door den Gouverneur benoemd, allen te doen verkiezen.

Commentaar

door

GEORGE SEPPEN.

Aan het spel der politieke profetie, het toppuntelijk geneugt van wijzen en dwazen, kwam dezer dagen een roemloos einde, aangezien het zich ten aanzien van de nog resterende gemeenteraadsverkiezingen in strict locale bamen begeeft. Dat er voor de plaats gehad hebbende verkiezingen grotere belangstelling was dan voorheen, is een feit en dat er vele „hy-hy's" geroepen zijn, alvorens grotere en kleinere staatkundige bruggen overschreden waren, staat eveneens vast.

Toch was het nog mogelijk te ontkomen aan het lawaaierig gedoe, dat rond deze zo belangrijke gebeurtenissen in een democratisch land te hangen pleegt, wanneer men courantenbureaux en omgeving vermeed en verder zijn radiotoestel (voor zover weer aanwezig) angstvallig uitgeschakeld hield.

Het zal den lezers bekend zijn, dat wij in deze zeer voorzichtig zijn geweest en ons tot geen voorspelling hebben laten verleiden; alle wilde en opdringerige geruchten in den lande ten spijt; en verder op gevaar af, om het belangrijk prestige van fatsoenlijk en ingeschoten burgerman totaal te verliezen. Want profeteren doet nu eenmaal den mens deugd!

Slechts hebben wij einde Januari 1946 in dit dagblad het volgende betoogd:

„Moge, althans nu, van een politiek reveil in Nederland nauwelijks gesproken worden, één ding schijnt er zeker, nl. dat de principiëlen principieel zullen blijven en de vraag is nu maar, hoe groot en hoe omvangrijk de kleurloze massa in Nederland zal zijn en welke richting zij zal wensen uit te gaan."

Wel verre van ons zelve op de aanmerkelijk smaller geworden zijnde schouderen te willen kloppen, met een gevoel van: „tjonge, tjonge, dat heb je em toch maar geflikt", deed het ons stiekum genoegen, er niet zo heel ver naast te zijn geweest. Men heeft ons gezegd, dat een fatsoenlijk journalist zoiets nooit mag doen en dat het in strijd moet worden geacht met de journalistieke eer, om op eigen voorspellingen terug te komen. Merkwaardigerwijze tracht nagenoeg de gehele Nederlandse pers in de laatste dagen de eigen profetieën te rechtvaardigen en een geluid aan te heffen van: „Hebben wij het niet gezegd, daar heb je het nu al!"

De Amigoe sta ons daarom toe, eenmaal per vier jaren zulk een kleine perszonde te begaan, waarvoor wij uiteraard bij voorbaat absolutie vragen.

Rest nu nog enig commentaar, dat ook alweer bij het politiek prestige hoort en waaraan wij ons eigenlijk niet onttrekken mogen.

Doorbraak, het geweldige woord van zekere zijde is een woord gebleven, alhoewel ook de van andere zijde heimelijk verwachte debacle uitbleef en de wel wat vroegtijdig buit verdelende P.v.d.A. (afkortingen zijn zeer in zwang in het na-oorlogse Nederland) zag zich de positie van machtigste partij in Nederland ontgaan. De C.P.N. spon daar onvervalst rode garens bij, omdat de verbleekte schering en inslag van het progressief stramien, de felle kleuren bezwaarlijk verdragen kon. De gok op de „betere klasse" faalde zeker niet geheel, maar totaliter mislukte het wondere plan, zodat de zegewagen van de voormalige S.D.A.P. zich voortsalsnog slechts „planplan" langs de politieke heirbaan zal kunnen begeven, daarbij de kans lopende, dat het oude paard weer van stal zal worden gehaald, want er worden alrede pogingen aangewend om de oude partij van Pieter Jelles weer tot leven te wekken. Zelfs de glorieuze intocht der theologen vermocht niet voldoende uitwerking te hebben, terwijl het knalrode vuur in genen die werd geblust, doch op een exodus naar links uitdraaide, om in de C.P.N. hoog op te laaien.

Bijna zouden wij willen gewagen van een gevaarte, dat aan de „défauts de ses qualités" geleden heeft en waarvan de rode wachters in het linkse kamp een dankbaar gebruik hebben gemaakt.

Want de enige partij, die met een reuzen winst uit de verkiezingsstrijd van Mei 1946 te voorschijn gekomen is, is onmiskenbaar de C.P.N. en hiertoe hebben; behalve de grote steden; ook enkele industriële districten meegewerkt. Ook in het Zuiden des lands doen thans communisten intrede.

Maakte dit wellicht op velen een min of meer verontrustende indruk, persé catastrophaal behoeft een dergelijke verschuiving niet te zijn, vooral niet, omdat zij opklarend kan werken temidden van de nevelen der onberekenbaarheid, die nogal eens om de figuur van de oude S.D.A.P. hingen en die door de omschakeling in de P.v.d.A. zeker niet geheel weggetrokken zijn. Men vindt in de C.P.N. weliswaar heftige, maar ook in hun soort principiële, tegenstanders en het streven van deze partij is in sterke mate positief — zij het dan ook voor ons in de negatieve zin van het woord.

In ieder geval weet men tevoren, wat men aan zulk een tegenstander heeft en het is juist die openheid, die de strijd minder gecompliceerd en daarom aantrekkelijk maken kan.

Wat aan gematigdheid verloren werd, kan aan — waarschijnlijk felle — maar tevens open strijd worden gewonnen, omdat het duistere pad der politieke glibberigheid ten dele zal kunnen worden verlaten.

In de nacht van 17 op 18 Mei 1946 hebben wij toch geluisterd en geturfd en toen de einduitslag bekend werd, waren wij tevreden en dankbaar gestemd. Tevreden, omdat niet alle vernieuwing uitgebannen werd en dankbaar, omdat de Christelijke grondvesten van ons volk blijkbaar nog zeer hecht zijn, zowel van Protestantse als van Katholieke zijde.

Want deze verkiezingsuitslag betekent — alle nabeschouwingen en politieke jeremiades ten spijt — niet absoluut, dat er geen vernieuwing komen kan, maar wel dat de progressie zal kunnen worden geleid in banen van rustige en voorzichtige ontwikkeling, zoals dat nu eenmaal — historisch gesproken — bij het Nederlandse volk behoort.

Het Nederlandse volk is geen gemeenschap voor het wilde experiment, noch voor de politieke avant-garde, maar de Nederlandse volksgemeenschap ontwikkelde zich door de eeuwen heen langs de lijnen van geleidelijkheid.

Wij willen zeker niet achterblijven in de vaart der volken en onze historie wijst overtuigend uit, dat wij als klein volk recht hebben op een eervolle plaats, juist omdat wij zo bedachtzaam zo weinig overijld en zo nuchter zijn.

En zolang een belangrijk deel van het Nederlandse volk nog progressie wil, maar dan onder opzien naar Omhoog, gevoelen wij, dat — alle rampspoed en ellende — alle leed toch niet tevergeefs is geweest, wanneer wij slechts bereid zijn één der lelijkste Nederlandse volksondeugden te bestrijden, die ons zo vaak parten heeft gespeeld.

Dat is die ellendige miezerige kleinzieligheid, die ook thans weer de kop opsteekt, deze misdaad der onverdraagzaamheid!

Wie zijn oor dezer dagen te luisteren legt, vangt de dissonanten allerwegen op en teveel worden de bedenkelijke geluiden gehoord van hen, die de kracht hunner overtuiging niet in het uitleven daarvan zoeken, maar veeleer door te wroeten in de vuile was van anderen, in een religieus en politiek negativisme, dat voor de gezonde ontwikkeling van Nederland funest kan zijn.

Wanneer het positief Christelijk volksdeel in de ruimste zin van het woord, dat bij de afgelopen verkiezingen op zulk een overtuigende wijze haar beginselvastheid heeft getoond, ook in de komende jaren — hetzij als regerende dan wel als loyale oppositie-partij — de fakkel van het positief Christendom brandende en hoog te houden weet; ver boven onderlinge verschillen en opvattingen uit; dan zal de politieke ontwikkeling van ons vaderland toch progressief, maar niet ongeremd, kunnen zijn.

Wel verre van de ongebreidelde juichtoon der onbesuisde vernieuwers aan te heffen en anderzijds de benauwende reactie afwijzende, moet het worden gezegd en uitgedragen, dat er voor het positief Christendom der eerste eeuwen, ook in onze twintigste eeuw nog ten volle plaats is, wanneer het zich maar vast te houden weet aan de heilige beginselen, die van alle tijden zijn en zich niet laat afleiden naar de dwaaltuinen van een zwevende schemering, waar alles onzeker, vaag en betrekkelijk schijnt te zijn.

Dat de komende regering constructief moge zijn, is ons aller wens, maar wij hopen ook, dat — met grote waardering voor datgene, dat door het cabinet Schermerhorn-Drees werd gedaan — de komende oppositie, hetzij dat zij links words of rechts, nimmer de gedachte loslaten zal aan het onmiskenbaar feit, dat ook een oppositie, hoe fel en heftig ook, steeds waardig, opbouwend en constructief moet zijn.

Dat daarbij aan het politiek fatsoen, de loyaliteit en het respect voor den medemens, nimmer tekort mag worden gedaan, spreekt overigens vanzelf.

OPENBARE BRIEF AAN DEN HEER HARRY DENNERT.

Weledele Heer,

Nu het voetbaltournooi achter de rug is, wil ondergetekende, namens velen op Aruba, u, Harry Dennert openlijk dank betuigen voor de meer dan schitterende wijze waarop u de verschillende wedstrijden van het tournooi hebt omgeroepen.

De Propaganda Commissie van de C.V.B. kon moeilijk een betere keuze hebben gedaan.

The right man on the right place, is de unanieme mening.

Duidelijk kwam elk woord van het gesproken door. Als kinderen, die naar sprookjes luisteren, hingen wij aan uw lippen en de mond vertelde ons wat de ogen zagen en wij volgden in spanning de wedstrijden.

Wij zagen de bal gaan van speler tot speler, zagen en hoorden het juichend publiek, wanneer een speler een zeker doelpunt redde of een goal voor zijn partij maakte.

Doch wij zagen ook u, heer Dennert, uw ogen de bal en de spelers volgen, de microfoon in de hand en uw enthousiasme plantte zich over in ons.

Heer Dennert, wij geven u de verzekering, dat u zich de dankbaarheid van duizenden hebt verzekerd en dat u zich vele vrienden hebt gemaakt, die u misschien nooit persoonlijk zult kennen, doch juist daarom u een grotere voldoening moet schenken.

U nogeens hartelijk dankend voor de onbaatzuchtige en moeilijke taak en voor de aangename en spannende uren ons bezorgd, verblijft hij,

Namens vele luisteraars, Hoogachtend,

E. F. Lo.

Missie Nieuws

AFSCHEID VICTORINO CORREA.

Gisteren werd op feestelijke wijze door duizenden Portugezen afscheid genomen van den Portugesen Priester Victorino Correa, die na een verblijf van drie maanden op Curaçao weder via New York naar Portugal terugkeert. Op het podium in de versierde loods 17 zat Priester Victorino Correa met zijn gasten w.o. Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus I. Verriet O.P., den Portugesen Consul M. Maduro (Monty), en de Heren Vromans, Oetelmans en Nijhof.

Allereerst hield de voorzitter van het afscheidscomité een toespraak tot Priester Correa om hem te bedanken voor al zijn toewijding en zorgen.

Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. P. I. Verriet hield eveneens een toespraak, waarin Zijne Hoogwaardige Excellentie o.a. ook wees op de plichten van den arbeider en op de betaling van een rechtvaardig loon. Ook dankte Zijne Hoogwaardige Excellentie de C.P.I.M., die zijn medewerking verleende bij het overkomen van dezen Priester.

Hierna nam Priester Victorino Correa het woord om een bewogen dankwoord te richten tot al degenen, die aanwezig waren, en die medegewerkt hebben om zijn verblijf op Curaçao zo nuttig mogelijk te maken.

Na deze toespraken bleef men nog geruime tijd bijeen. Er waren twee muziekgezelschappen. Een met mandolines. Er werd gezongen en gefeest. Priester Victorino mocht ook vele geschenken ontvangen. De zeer geslaagde avond werd besloten met een Marialied.

KATHLEEN & MARGERIE SAMBO

Geven met blijdschap kennis der geboorte van hun zusje

CAMILE ANNE ROSALIND

Cur. Juni 16, 1946.

2—1

ZILVEREN PRIESTERFEEST

PASTOOR TH. BARTEL O. P.

20 JUNI 1946

8.30 uur V. M. Plechtige H. Mis met Pontificale Assistentie.

11.00 tot 12.00 uur V. M. Receptie ter Pastorie.

Gelieve deze advertentie als een persoonlijke uitnoodiging beschouwen.

Oranjestad, Aruba

De Curaçaosche Handel Maatschappij N.V.

(Curaçao Trading Company S.A.)

dankt door deze allen welke hun belangstelling hebben doen blijken bij het plotselinge verscheiden van haren Directeur, den Heer

J. J. BROMMER.

Curaçao, 18 Juni 1946.

Mevrouw de Wed. C. A. BROMMER -- DE GROOTE

betuigt door deze haren welgemeenden dank aan alle vrienden en belangstellenden die aanwezig waren bij de teraardebestelling en tevens aan hen, die op andere hartelijke wijze van hun medeleven hebben blijkgegeven, bij het overlijden van haren onvergetelijken man, den Heer

J. J. BROMMER.

Curaçao, 18 Juni 1946.

CURAÇAO

POSTSLUITINGEN.

Morgen om 14 uur is er luchtpostsluiting voor het vliegtuig, dat via Paramaribo en Afrika naar Nederland vertrekt.

Op 27 Juni om 15 uur is er postsluiting voor pakketten naar Nederland met de „Vermeer”.

HET DUURT NOG EVEN.

Gisteren meldden wij, dat de Stuwadoorslandsverordening in werking was getreden doch dit bleek een vergissing. De stuwadoorslandsverordening is afgekondigd en dat betekent nog lang niet, dat zij dan in werking treedt. Iemand, die het weten kan, zeide ons, dat zo iets dan nog wel een half jaar kan duren voor de inwerkingtreding plaats heeft. Het is gouvernementswerk.

DE W.I.G. OVER „NOODLOTSDAGEN”

Het Maartnummer van de West-Indische Gids schrijft over Nicolaas van Meeterens Noodlotsdagen: de schrijver „wekt bij den lezer grote bewondering voor den man die onder uiterst moeilijke omstandigheden gedurende korte tijd op Curaçao het bewind heeft gevoerd...... Lauffer heeft zich zo verdienstelijk gemaakt dat weinig vroegere of latere Curaçaose landvoogden met hem vergeleken kunnen worden... heeft in de in 1795 zo fel opgelaaide partijstrijd op Curaçao steeds het algemeen belang op de voorgrond gesteld.

Wij vinden verder in Van Meeterens werk biezonderheden over de oude Curaçaose vestingen, welke ons in staat stellen bijv. de ligging van de Bleedbatterij en fort Schrikkenburg vast te stellen, alsmede een overzicht van het muntwezen der kolonie...”

De recensie is getekend M., vermoedelijk dus W. R. Menkman.

Vlak eronder staat een recensie van een boek over Het Beheer in Nederland van de Geldmiddelen der Overzeese Gebiedsdelen in de jaren 1940—'43, uitgegeven door Thieme te Zutfen. Een normaal mens zou denken dat aan dit boek in Curaçao ook de nodige bekendheid werd gegeven. De tijden zijn echter niet normaal. Niemand die er hier van op de hoogte was.

MEVROUW CARDENAS OVERLEDEN.

Hedenmorgen in de vroegte overleed alhier Mevrouw Francisca Cardenas de Rodriguez, moeder van den gewezen Venezolaansen Consul Generaal Manuel Rodriguez Cardenas.

Zoals men weet is de heer Cardenas een groot vriend van Curaçao en verschijnen zijn pennevruchten dagelijks in de „Boletin Comercial”.

Als zodanig verwierf hij hier een grote kennissenkring, die met leedwezen dit treurige nieuws zal vernemen. Den heer Cardenas en familie bieden wij onze condoléances aan.

HATO IN HET NEDERLANDSE ELFTAL?

Na de fantastische doelverdediging welke Ergilio P. Hato ons in de afgelopen weken te zien heeft gegeven, werpt zich de vraag op, of zo iemand niet in het Nederlandse Elftal kan uitkomen. Op het eerste gezicht niet. Toch is er een praecedent. In „Time” van 3 Juni jl. lazen wij dat een Marokkaan Larbi Ben Barek meespeelde in het Franse elftal dat hierdoor op de Engelse spelers en overwinning van 2:1 wist te behalen. Het zou wellicht een aardige gedachte zijn als in het Nederlandse Elftal ook eens iemand uit een overzees gewest meespeelde.

DE LIJST VAN DE K.L.M.

Curaçao — Aruba.

17 Juni: Roberto Fenton, V. C. Figoroa, Louisa Atwell, Lulita Tromp, David Jesurun Cardozo, Anibal Ferera, Dr. B. Orth, Jose Kock, Rosa Pauline Emmers, Albio Martijn, Rudolf Laclé, Frans Kelkboom, C. en E. Orman; M. Laclé, M. Loefstok, D. Tromp, J. Brakke, F. Romero, Carolias en Joan Echteld; James Jackson, G. G. Martis, Romano Tohumi, Mario Arends, Bertha Collado, Godfried Eman, Victor Diaz, Vanita Philp, Helman Stanislaus.

18 Juni: M. Reyes, D. Kelly, Helouise Prinsterer, Jacques L., Dorothy, Carmelita en Jenny de Miranda; Germaine en O. G. A. Nouel; Eline en Baby Olivia van West; Jan Bodegom, Nidia Ecury, Sylvio Stamper, Cornelis Eman, Oscar E. Arends, Ch. E. Fuhrmann.

17 Juni: Adres Julio Espinal, Frederick George, Titz Steele, John Lang, Philip Charles, Elicius Munroe, James L. McIntosh, Anthony McLawrence, Saville Crompton, Josiah Wilson, Ozias Paul Williamson Lewis, Samuel Cummings, Nathaniel McKenzie, Noel Anthony Billy, Lavington Cayannie, George E. Adams, Richard Charles, Jonathan Hamlet, Thomas David, Carmen Requena, V. Caton, Thelma F. Kip, Daniel en Elisa Kelly; Jacques van Wilgen, Horacio Naar, Ruperta Croes, Filio Evertsz, Marco Nicolaas, Hubert Chance, Pruciano Valdez, Reidar N. Hoie, Leonardo Tromp, Isaac Canhiah, I. D. Tromp, J. A. Nieuw.

Curaçao — Barranquilla.

18 Juni: Augusto Carilla, Johan Nicazar de Windt.

Curaçao — Bonaire.

17 Juni: Willem Jozef Thode, Loiza Martijn, Zuster G. Hormann, Hose Nieuwkerk, Nieuwind Vriend, Anglina Janga, Catharna en Andriaan Winklaar; E. B. Sntjago Sixta en Yolanda Frans; Julian en Jesus Lugo; Josefa en Barbolina Martijn; W. G. Ph. de Euwe.

La Guayra — Curaçao.

17 Juni: Robert M. Sanders, Lily Panday, Rosita A. de Vogueller, Jose I. Osorio, Lucilla T. de Jacobs.

Curaçao — Maracaibo.

17 Juni: Ana J. Mestre Carruyo, Nelia Acosta, Maria E. Mavarez, Ernest F. en Freda G. Wandfluh; Albert Buechi, Kapitein Andries Zee.

Curaçao — Miami.

18 Juni: Nelletje Aleida van Essen.

Miami — Curaçao.

17 Juni: Rokus Hartog, Simon Eveleens.

Paramaribo — Curaçao.

17 Juni: Helene Gomperts, Wilfride Samson, Jan Bouma.

Naar Aruba: Julius S. Veira.

Trinidad — Curaçao.

17 Juni: Deryck Olive, Michael en Anthony Adams; Ferdinand Valint, Bolman Stanislaus, Vanita Phillip, Victor Diaz, Vidal Caton.

NIEUWS VAN OVERAL

FANTASTISCH WAPEN.

Het Noordamerikaanse leger maakte enkele eigenschappen bekend van een fantastisch wapen, dat zou kunnen worden ontwikkeld in een verdediging tegen raketten of gepantserde schepen, geladen met atoombommen. Het is een stuwapparaat van gesmolten metaal met een beginsnelheid van bijna vijf mijl per seconde. Het projectiel zou met zulk een snelheid voortrazen, dat het niet uit de koers zou kunnen worden gebracht en de pantserplaten van een vliegtuig met atoombommen zou doorboren (Washington, (AP) 18.6).

BESPREKINGEN MET VON DER BECKE.

De Noordamerikaanse waarnemend Secretaris van Buitenlandse Zaken Dean Acheson maakte bekend dat hij zou confereren met den Argentijnsen Generaal Carlos von der Becke. De bekendmaking werd door hem gedaan op een persconferentie, doch hij weigerde te zeggen welke onderwerpen besproken zouden worden. Hij zeide, dat Von der Becke de conferentie had aangevraagd door bemiddeling van Luis Luti. Acheson maakte voor het eerst bekend, dat hij en Eisenhower de Noordamerikaanse politiek in Argentinië volledig besproken hadden. Ook hadden zij Von der Becke's bezoek besproken voordat de Argentijn naar Washington kwam. Hij zeide, dat er altijd de nauwste samenwerking en overleg bestaan heeft tussen de Departementen van Buitenlandse Zaken en Oorlog en tussen hem aan de ene kant en Eisenhower aan de andere.

Toen hem gevraagd werd of Von der Becke hem zou bezoeken in officiële hoedanigheid met het oog op de herhaalde verklaringen van Byrnes dat de Argentijnse generaal zich in de Verenigde Staten bevindt zonder machtiging van zijn regering om onderhandelingen te voeren met de Noordamerikaanse autoriteiten, wees Acheson erop, dat Von der Becke oud-Chef-Staf is en een vooraanstaand Argentijns generaal die zich thans in de Verenigde Staten bevindt. Hij verklaarde, dat de generaal gevraagd had hem een bezoek te mogen brengen en dat hij geen reden zag waarom hij hem niet te woord zou staan. Acheson maakte bekend, dat na Von der Becke's onderhoud met Eisenhower dat een uur en twintig minuten duurde, Eisenhower hem in bizonderheden de strekking van zijn bespreking met den Argentijnsen generaal verteld had.

Op verdere vragen legde Acheson er de nadruk op dat het Argentijnse Departement van Buitenlandse Zaken den Noordamerikaansen Ambassadeur in Buenos Aires mededeelde, dat het bezoek van Von der Becke aan de Verenigde Staten niet officiëel is en dat het doel van de reis is om zekere zaken met de Argentijnse autoriteiten in Washington te bespreken. Acheson zeide, dat Von der Becke ook een onderhoud zou hebben met Spruille Braden bij zijn bezoek aan het Departement van Buitenlandse Zaken (Washington, (AP) 18.6).

VRANJEHIC BEKENT.

Slavolju Vranjehic, een 40-jarige Tsjetnik-leider, bekende schuld op de aanklacht van collaboratie en verraad. Hij was de eerste der assistenten van Mihailovitsj die volmondig de blaam op zich nam voor samenspanning met den vijand in oorlogstijd.

Vranjehic, die een vooraanstaande officier was in het Bosnisch commando der Tsjetniks waar volgens de vervolging de meest flagrante gevallen van openlijke collaboratie plaats vonden, sprak met vaste stem in tegenstelling tot de vorige beklaagden die een voorbehoud wensten te maken. „Mijnheer de President, ik verklaar mij schuldig” zeide hij.

Vranjehic betrok zijn directen bevelhebber Radic en den opperbevelhebber Mihailovitsj in de schuld. Hij zeide, dat laatstgenoemde hem naar Bosnië zond „doch zonder instructies”.

— „Keurde het oppercommando de samenwerking met den vijand goed?” werd er gevraagd.

„Het oppercommando keurde dit goed”, antwoordde hij.

— „Hoe weet Gij dat?”

„De afgevaardigde zou ons niet bedriegen. Het oppercommando kan niet een order geven en zijn afgevaardigde een andere” (Beograd, (AP) 18.6).

AMBASSADEUR NEEMT ONTSLAG.

President Truman heeft het ontslag aanvaard van Orme Wilson, Ambassadeur in Haïti. Wilson was sedert 1920 in buitenlandse dienst. De President uitte zijn waardering voor de diensten die Wilson geleverd heeft (Washington, (AP) 18.6).

Het Memorandum Gerbrandy

Scherpe critiek op De Geer.

Wij lezen in 'Trouw'

Door de aanbieding van het memorandum-Gerbrandy, op de eerste herdenking van de bevrijdingsdag, aan de Staten-Generaal is het gordijn, dat het beleid der „Londense regering" tot heden aan de beoordeling onttrok, weggeschoven. Prof. Gerbrandy doet in zijn rapport — een boekdeel van 250 bladzijden — uitvoerig mededeling van de belangrijke beslissingen, welke de regering te Londen had te nemen. De oud-minister-president eindigt zijn memorandum met de hem typerende woorden: „Hierbij zij door mij uitgesproken, dat in de onmogelijkste en in de moeilijkste dagen nooit aan mijn geheugen is ontsnapt de zinspreuk: Nil desperandum deo duce".

Ernstige beschuldigingen.

Prof. Gerbrandy schetst eerst de gebeurtenissen, die aan het vertrek van de regering — Koningin en cabinet — naar Londen voorafgingen. Zijn relaas bevat een scherpe critiek op den voormaligen minister-president jhr. mr. D. J. de Geer, wiens beleid in die eerste oorlogsdagen zich kenmerkte door zwakke leiding en van wiens latere wankelmoedige houding reeds toen symptomen vielen waar te nemen.

De op Zondag 12 Mei 1940 in de late namiddag verkregen inlichtingen, het opdringen van Duitse afdelingen in de richting Rotterdam en den Haag, maakten duidelijk, dat een beslissing over het vertrek van de regering niet zeer lang kon worden uitgesteld.

De heer De Geer was Vrijdagavond en Zaterdagavond telkens naar zijn woning vertrokken, ten einde 's nachts thuis te zijn, de meeste andere ministers bleven permanent in het gebouw van het minsterie van Economische Zaken, ten einde op alles voorbereid te zijn. Op Zondagavond 12 Mei 1940 was de heer De Geer, ondanks sterke aandrang, op hem geoefend, niet bereid met de andere ministers in het gebouw aan het Bezuidenhout te blijven, maar verliet als te voren zijn collega's, ten einde thuis te zijn.

In de nacht van Zondag op Maandag (13 Mei 1940) werd de toestand zo critiek, dat het onverantwoord was het vertrek van Hare Majesteit de Koningin langer uit te stellen. In de loop van de terstond bijeengeroepen vergadering van de ministerraad waarbij inmiddels de heer De Geer, haastig van zijn woning weggeroepen, zich had gevoegd, werd later in de ochtend de mededeling ontvangen dat Hare Majesteit de Koningin tot vertrek had besloten, hetgeen door het cabinet met instemming werd vernomen.

In de vergadering, die in de loop van de nacht en de ochtend gehouden werd, werd geen formele cabinetsbeslissing genomen tot een collectief verplaatsen van het cabinet; in de voortgezette vergadering te Hoek van Holland werd, nadat met name de heer Dijxhoorn den heer de Geer op de noodzaak daarvan had gewezen, zulk een beslissing wel genomen en alle ministers hebben zich naar deze beslissing gevoegd.

Hare Majesteit de Koningin vertrok in de loop van Maandagochtend 13 Mei 1940 naar Hoek van Holland en in de loop van de dag met een torpedojager naar Engeland. Het vertrek van het cabinet vond in de avond van die dag plaats.

Naar de mening van prof. Gerbrandy is ook achteraf de juistheid der beslissing van de regering, zich naar Londen te verplaatsen, bevestigd.

Het moge waar zijn, dat bij den toenmaligen minister-president, den heer De Geer, het initiatief tot het nemen van deze koers vrijwel geheel heeft ontbroken, bij de meeste leden van het cabinet heeft deze koerskeuze welbewust bestaan.

Houding van De Geer.

De leding, door den heer De Geer gegeven in die moeilijke dagen van 10 tot 14 Mei 1940, was niet krachtig, zo vervolgt het rapport.

In Londen manifeesteerde zich spoedig een onduidelijke houding, die, naar later bleek neigde tot een compromis met den vijand, zodat de ambtgenoten, die hem afmaten naar zijn staatkundige loopbaan en grote technische kennis in hun vertrouwen werden geschokt. Drie voorvallen mogen dit verloop illustreren aldus prof. Gerbrandy.

1. In verband met de overgave door generaal Winkelman was het nodig een communiqué uit te geven, dat voor de pers in het buitenland goede voorlichting gaf en de stellingname in Nederland als doorvechtende natie duidelijk stelde; het was niet mogelijk den heer De Geer te krijgen tot de goedkeuring van een communiqué, dat dit doorvechten duidelijk stelde.

2. Het werd gewenst geoordeeld de heer De Geer achtte zulks zelf ook gewenst —, dat de minister-president een radiorede hield. Het is, ondanks de grootste moeite, aan niemand onzer, noch aan de aangewezen leider van de regerings-voorlichtingsdienst gelukt, van de inhoud van deze rede voor de uitzending kennis te meken, hoewel de heer De Geer zulks toegezegd had.

Uiteraard was deze eerste rede van het allergrootste belang voor het aanzien van het rijk. Met allerlei listigheden is het den heer De Geer gelukt met een van Nederlandse zijde niet goedgekeurde tekst voor de microfoon te komen. De indruk van de rede in Engeland was miserabel.

3. Een der eerste zaken, welke de regering had ter hand te nemen, was de regeling, nu vervat in het besluit A I 1940. De tekst, van de zijde van justitie met grote zorg opgesteld werd door den heer De Geer telkens weer sterk gecritiseerd totdat het eindelijk gelukte het met hem eens te worden. Toen het er echter op aankwam, de voordracht aan de Koningin te tekenen, weigerde de heer De Geer.

Het besluit was een maatregel van echte economic warfare en dus alleszins noodzakelijk, vooral met het oog op de toekoms van het koninkrijk.

Langzamerhand werd de positie van den heer De Geer onhoudbaar. Driemaal kwam hij in de vergadering van de ministerraad met een of andere opzet, gericht op het vinden van contact met den vijand. Als voorbeeld wordt afgedrukt een eigenhandig door hem geschreven en getekend voorstel, dat is bewaard gebleven. Het luidt als volgt:

„Naar aanleiding van het beroep, door den Führer van het Duitse Rijk in zijn Rijksdagrede van 19 Juli j.l. gedaan op redelijk en gezond verstand ter beëindiging van de oorlog, verzoekt de Nederlandse regering te mogen vernemen, op welke grondslag (met name wat de positie van Nederland betreft) de Führer zich voorstelt, dat op dit ogenblik vruchtbare besprekingen ter bevordering van de vrede zouden kunnen worden geopend.

(w.g.) De Geer.

In zijn eerste onderhoud met mr. Churchill had hij al gesuggereerd een soort vrede van Amiens De reactie laat zich denken.

Onder de leden der Nederlandse kolonie in Engeland verloor de heer De Geer hoe langer hoe meer ook trad een critische houding van meer dan één ambtgenoot tegenover hem aan de dag. De ongerustheid van Hare Majesteit de Koningin steeg. Tegen het einde van Augustus 1940 vroeg de heer De Geer ontslag, zonder dat deze aanvraag betiteld kon worden als „vrijwillig".

Krachtens meerderheidsbesluit ging de ministerraad er toe over H.M. de Koningin te verzoeken den heer De Geer niet los te laten, teneinde niet naar buiten een demonstratie te geven van onenigheid in de boezem der regering.

In de daarop gevolgde cabinetsformatie, die door Hare Majesteit de Koningin aan mij werd opgedragen zo gaat prof. Gerbrandy voort, is de heer De Geer opzettelijk niet gevraagd, hoewel hij onomwonden te kennen gaf, dat hij gaarne minister van Financiën wilde blijven.

Het is niet verwonderlijk, dat toch gezocht werd naar een vorm om den heer De Geer een arbeidsveld te bieden, waarop van zijn grote ervaring gebruik kon worden gemaakt. Dit was te meer gewenst, daar de heer De Geer neiging vertoonde om te trachten naar Zwitserland te reizen, waartegen van de zijde van den ministerraad ernstig bezwaar bestond, hetgeen aan hem is medegedeeld.

De ministerraad keurde goed, dat de heer De Geer een opdracht zou krijgen om in Ned.-Indië een onderzoek in te stellen dat vooral op financieel gebied lag. Bij den heer De Geer was zekere aarzeling te bespeuren om zich met de gedachte aan de voorbereiding tot zulk een reis vertrouwd te maken doch anderzijds moest voor hem in die reis een zekere aantrekkelijkheid liggen, wijl in Ned-Indië twee zijner kinderen woonden. De heer De Geer stemde er in toe zulk een opdracht uit te voeren.

Op zijn verzoek werd hem nu de medewerking verleend tot het verkrijgen van een doorreisvisum naar Lissabon met het oog op zijn reis naar Ned.-Indië. In Lissabon zou de te volgen route nader worden vastgesteld. De officiële opdracht zou hem worden toegezonden. Op 5 November 1940 vertrok de heer De Geer per vliegtuig naar Lissabon.

Woord gebroken.

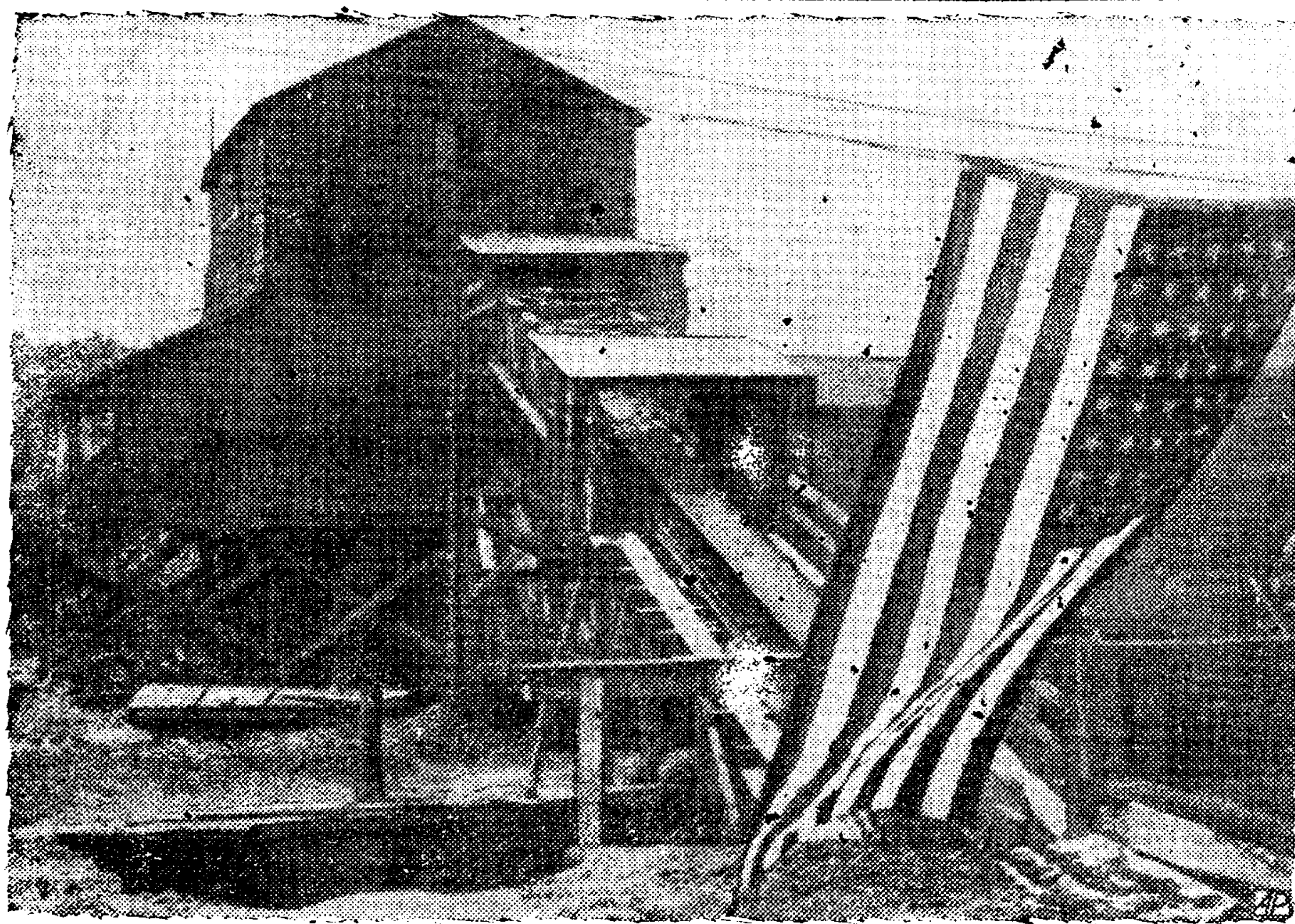
Uit de overgelegde stukken blijkt duidelijk dat de regering in Londen bezwaar had den heer De Geer naar Zwitserland te laten gaan, laat staan naar Nederland (waaraan aanvankelijk zelfs niet is gedacht), hem dit duidelijk heeft te kennen gegeven en daarom medewerking tot vertrek uit Londen heeft geweigerd.

De medewerking tot vertrek uit Londen, en wel met bestemming Batavia, is pas verleend, nadat de heer De Geer zich bereid had verklaard een regeringsopdracht uit te voeren. De Geer heeft gebruik makende van dit vertrouwen, zijn bereidheid om naar Indië te gaan, benut als middel om naar Nederland te vertrekken, ondanks de meest ernstige vertogen, namens de regering tot hem gericht. Ook heeft de heer De Geer nog contact met den vijand gezocht, teneinde zijn opzet te volvoeren.

Ik moge hierbij opmerken, aldus prof. Gerbrandy, dat pas door het verloop der feiten en langzaam aan de regering te Londen is gaan begrijpen welk spel door den vroegeren minister-president is gespeeld.

In Februari 1941 kwam plotseling de Boston-zender in Amerika met het voor de regering in Londen afschuwelijk bericht dat de heer De Geer naar Nederland was teruggekeerd. Gewaarschuwd door den heer Pelt, leider van de regeringsvoorlichtingsdienst heeft prof. Gerbrandy toen terstond een regeringsverklaring die hij, ongerust geworden door berichten uit Lissabon te voren reeds had opgesteld, na met enkele dadelijk bereikbare ambtgenoten overleg te hebben gepleegd, voor de microfoon doen uitgaan. Het nadeel tegenover het buitenland was hiermede tot een minimum gereduceerd. Het Nederlandse volk heeft voorts een zeer gezonde reactie getoond door de daad van den heer De Geer als desertie, zo niet erger te brandmerken, aldus het memorandum.

De derde episode, die met den heer De Geer verband houdt, is de publicatie van zijn brochure „De synthese in de oorlog" welke aan Hare Majesteit de Koningin vooraf werd toegezonden met de mededeling, dat hij deze brochure slechts zou publiceren, indien Hare Majesteit de Koningin geen bezwaar maakte. Het spreekt vanzelf, dat den heer De Geer geen antwoord werd gegeven. Dit ware bovendien niet uitvoerbaar geweest, daar de publicatie spoedig na toezending van de text volgde.

Bij de inbeslagneming der kolenmijnen in de Verenigde Staten wapperde de Noordamerikaanse vlag erboven. Deze vlag werd gewoon aan een electrische draad opgehangen. De mijnen werken thans weer onder leiding der vroegere exploitanten.

Nazie - Duitsland en het Huwelijk van het Prinselijk Paar.

Zodra de Koninklijke verloving in September 1936 bekend werd gemaakt, meende Hitler een kans te zien zijn plannen ten opzichte van Nederland een stap nader tot hun doel te brengen. Prins Bernhard moest het Nederlandse volk voor de politiek van het nationaal-socialistische Duitsland winnen. In November 1936 nodigde Hitler den Prins tot een audiëntie uit, waarbij hem op plechtige wijze het „afscheid uit het Duitse staatsverband" zou worden verleend. Enige uren voordien bracht een in burger gekleed man een bezoek aan Hitler. Die man was ingenieur Anton Mussert......

Aldus schrijft Mr. Dr. I. G. van Maasdijk in het bij de Uitgeversmaatschappij Elsevier verschenen belangwekkende boek: „Andermaal Schuldig", waarin de gebeurtenissen in de jaren 1933 — 1940 nog eens aan ons voorbijtrekken, thans gezien in het licht van hetgeen op deze jaren is gevolgd. Het hoofdstuk, waaruit wij hier een en ander overnemen, heeft betrekking op de moeilijkheden, die van Duitse zijde aan het huwelijk van het Prinselijk Paar in de weg werden gelegd.

„Over het onderhoud tussen Prins Bernhard en Hitler werd niets bekend gemaakt", zo gaat het boek verder. „In de kringen der rijkskanselarij vernam men echter, dat de Prins zeer hoffelijk en correct, maar andererzijds ook opvallend gereserveerd was geweest. Over de houding, die Prins Bernhard ook daarna bleef aannemen, was Hitler in hoge mate ontstemd. Hij zocht slechts naar een gunstige gelegenheid om zijn wraak te koelen. Tijdens de feestelijkheden in verband met het huwelijk kwam slechts tweemaal een incident met een hakenkruisvlag voor.

Deze onbeduidende gebeurtenissen kwamen niet in de Nederlandse pers voor, doch de Duitse regering maakte er gebruik van de quaestie tot een politieke gebeurtenis van het hoogste belang op te blazen. In felle artikelen werden de meest krenkende uitlatingen gedaan aan het adres van het Koninklijk Huis.

Deterdings gift.

Het was in die dagen, dat de Nederlandse petroleummagnaat, Sir Henry Deterding, die zo juist met een Duitse vrouw in het huwelijk was getreden, aan het Duitse volk een bedrag van tien millioen gulden voor de aankoop van levensmiddelen in Nederland ten geschenke gaf. Hierover repte de Duitse pers echter met geen woord. Op 29 December begon de situatie bedenkelijk te worden. Aan Duitse zijde liet men doorschemeren, dat het wel eens aan de Duitse familieleden van Koningin Wilhelmina en Prins Bernhard zou kunnen worden verboden aan de huwelijksplechtigheid deel te nemen.

Daar de zwijgzaamheid en tact van de Nederlandse pers — die tot dusver de Duitse perscampagne had verzwegen om de vreugde niet te temperen — niet hadden geholpen, werd besloten het eens op een andere wijze te proberen. „Dit geschiedde in de vorm van een artikel van mijn hand", aldus de heer Van Maasdijk, „waarin het contrast tussen de Duitse zwijgzaamheid over Deterdings millioenengiften en het opblazen der onbenullige vlagincidenten onder de aandacht van het Nederlandse publiek werd gebracht. Het artikel verscheen op 30 December in „De Telegraaf". Het antwoord liet niet lang op zich wachten!"

Op 1 Januari kreeg de heer Van Maasdijk het telefonisch verzoek om die middag met zijn Berlijnsen medewerker, bij Generaal Göring te verschijnen. Des middags om 17 uur vervoegde hij zich aan het Pruisische Staatsministerie.

„Een portier verzocht mij even te wachten en drukte op een bel", zo gaat de schrijver verder.

„Zware voetstappen dreunden door de grote hal. Een soldaat met een stalen helm op, het geweer over de schouder, kwam aan en verzocht mij hem te volgen. Na een wirwar van gangen te zijn doorgegaan, kwam ik, nadat mijn geleide met nog een officier en een soldaat was vermeerderd, voor een monumentaal gebouw, waar enkele ogenblikken later mijn collega onder hetzelfde merkwaardige escorte zich bij mij voegde.

Slechte stemming.

Toen wij Görings kamer binnentraden, een pompeuze met gobelins en kostbare schilderijen behangen zaal, verroerde zich niets in de kamer. Op een schrijftafel, die door twee hoge Gothische stoelen aan het gezicht was onttrokken, brandde licht. Wij begaven ons in die richting en merkten tot onze verbazing, dat Göring aan de andere zijde van de tafel zat te schrijven. Hij bleek in een van zijn slechte buien te zijn. Hoe durfden wij dergelijke artikelen te schrijven! Sir Henry wilde zèlf niet, dat er iets over de giften werd gepubliceerd. Een telefoongesprek met Sir Henry, dat hij onmiddellijk aanvroeg, moest dit bevestigen.

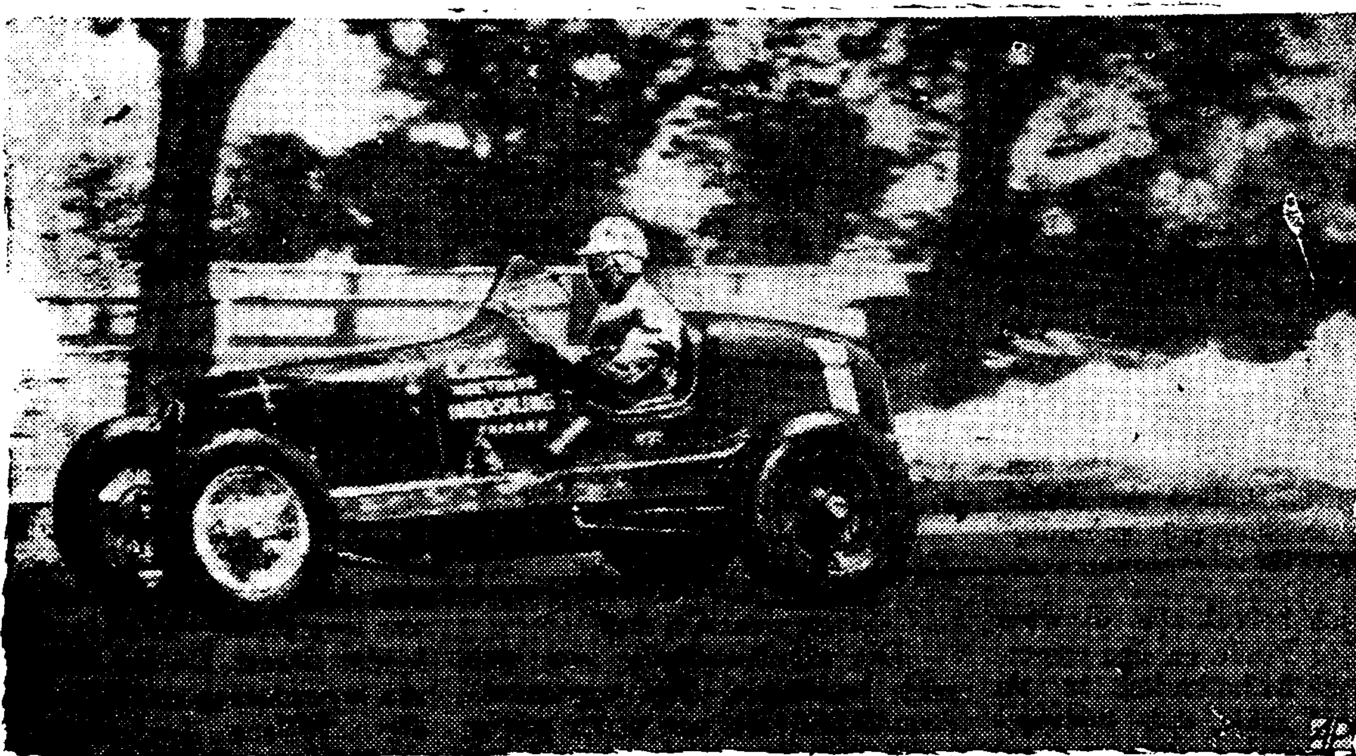
Nederland moest zich schamen over de incidenten met de hakenkruisvlaggen. Hoe durfde men in Nederland de Lippe Detmoldtmars spelen! Dit moest het Deutschlandlied en het Horst Wessellied zijn.

Toen Göring zich in nog onkieser bewoordingen over onze koninklijke familie begon uit te laten, leek het ogenblik gekomen het gesprek een andere wending te geven. Ik vroeg den generaal, waarom de Duitse regering, indien het Nederlandse volk een Duitsen prins met zoveel enthousiasme als gemaal van zijn toekomstige Koningin ontving, zoveel onnodige moeilijkheden maakte. Toen Göring zag, hoe ernstig wij dit meenden, verontschuldigde hij zich, doch bleek niet van zins zijn boze stemming te laten varen.

Waarschijnlijk voor de eerste maal overzag Göring wat de consequenties van zijn overijld besluit zouden kunnen zijn om de passen van de familieleden van de Koningin en Prins Bernhard achter te houden, toen wij Göring er op wezen, dat dit toch stellig tot een breuk in de wederzijdse betrekkingen zou leiden. Hij formuleerde nog wel een reeks eisen, waaronder het hijsen van de hakenkruisvlag op het Koninklijk Paleis op de dag van het huwelijk naast de Nederlandse driekleur, doch ten slotte kwam het hierop neer, dat indien tijdens de feestelijkheden het Nederlandse volkslied werd gespeeld, ook de Duitse nationale liederen zouden volgen.

Teneinde de feeststemming niet te bederven en haar Duitse familieleden niet in moeilijkheden te brengen", aldus besluit de beschrijving van deze episode, „liet Koningin Wilhelmina tijdens de gala-avond in het Gebouw voor K. & W. te Den Haag inderdaad de Duitse nationale liederen spelen. De dirigent en verschillende orkestleden weigerden echter, en toen een militaire dirigent het „bevel" kreeg, werden na het Wilhelmus de Duitse nationale liederen gespeeld, die echter onder een doods stilzwijgen werden aangehoord. Het Wilhelmus en het ter ere van den hertog van Kent gespeelde God save the King, werden uit volle borst meegezongen."

(Trouw)

Duke Nalon van Beverly Hills, Cal., probeert zijn raketauto op de banen van Indianapolis. Nalon zeide, dat zijn auto eerst een snelheid behaalde van 160 kilometer per uur en later van 200 tot 225 kilometer per uur.

Staten van Curacao

Vergadering op Donderdag, 20 Juni 1946 te 8 uur n. m.

Te behandelen onderwerpen:

1. Ingekomen stukken.
2. Ontwerp - landsverordening houdende maatregelen om den overlast te keer te gaan, die aan de ingezetenen van Curaçao wordt veroorzaakt door honden (1946 - 1947 - 16)
3. Ontwerp - landsverordening houdende bepalingen met betrekking tot de openbare arbeidsbemiddeling (1946-1947-6)

Namens den plv Griffier,

VAN GRIEKEN